

معاونت مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
شرح وظایف مراکز مطالعات و توسعه آموزش و دفاتر توسعه آموزش
دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی کشور
شهریور ۱۴۰۱

مقدمه: مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی به عنوان یکی از مدیریت های دانشگاهها از بدو تاسیس ، تاثیر غیر قابل انکاری در ارتقای کیفی آموزش پزشکی در سطح کشور داشته اند. آخرین شرح وظایف این مراکز در سال ۱۳۹۵ تدوین و ابلاغ شده است. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۴۰۱ با توجه به تجربیات ارزشمند موجود و تغییراتی که در روند فعالیت های آموزشی در سطح کشور صورت گرفته شرح وظایف مراکز مطالعات و دفاتر توسعه را بازبینی و تدوین کرد. این شرح وظایف در دو بخش مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و دفتر توسعه آموزش در دانشکده ها و بیمارستان ها تنظیم شده است.

تعاریف:

مرکز : مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
دفتر توسعه دانشکده : دفتر توسعه آموزش در دانشکده های هر دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
دفتر توسعه بیمارستان: دفتر توسعه آموزش در بیمارستان های آموزشی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

بخش اول : شرح وظایف مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی کشور

ماده ۱. وظایف کلی و ارتباطات سازمانی

۱. طراحی و تدوین ساختار سازمانی عملیاتی مورد نیاز برای تحقق شرح وظایف و پیشنهاد تعداد و مشخصات اعضای هیات علمی و کارشناسان تمام وقت به معاون آموزشی دانشگاه
۲. تعریف و راه اندازی واحدهای عملیاتی مرتبط با شرح وظایف (مانند آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو ، پژوهش در آموزش و سایر)
۳. تدوین برنامه عملیاتی مرکز، منطبق بر شرح وظایف مصوب و ارائه آن برای تصویب در شورای آموزشی دانشگاه به صورت سالانه

۴. تدوین شیوه نامه تعامل، همکاری و ارتباطات مرکز با مرکز مهارت های بالینی دانشگاه، مرکز آموزش مجازی دانشگاه، گروه آموزش پزشکی، مرکز آموزش مداوم و آموزش حرفه ای - مهارتی دانشگاه، دفتر استعداد های درخشان و مرکز تحقیقات آموزش پزشکی در صورت وجود.
۵. شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای آموزشی دانشگاه با حق رای به عنوان عضو دائم
۶. شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای دانشگاه به صورت ترجیحی
۷. شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای پژوهشی و دانشجویی - فرهنگی دانشگاه به صورت ترجیحی
۸. همکاری با کمیته های جذب هیات علمی و ممیزی (ترفیغ و ارتقا) دانشگاه در صورت درخواست
۹. تدوین و اجرای شیوه نامه نظارت بر عملکرد دفاتر توسعه آموزش دانشکده ها و بیمارستان ها
۱۰. ارائه گزارش عملکرد به معاونت آموزشی دانشگاه به صورت دوره ای
۱۱. برآورد تعداد اعضای هیات علمی متخصص رشته های وابسته به آموزش پزشکی (آموزش پزشکی، یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی و تکنولوژی آموزشی در آموزش پزشکی) مورد نیاز دانشگاه و ارائه آن به معاونت آموزشی دانشگاه
۱۲. طراحی و اجرای شیوه نامه ارائه راهنمایی و مشاوره در ارتباط با اقدامات توسعه ای آموزشی محوله از وزارت متبوع (اعم از بسته های طرح تحول آموزش علوم پزشکی، برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره وری در آموزش پزشکی و ...) و اجرای آنها در صورت ارجاع از معاونت آموزشی دانشگاه
۱۳. اجرای اقدامات خارج از شرح وظایف در صورت تصویب در شورای آموزشی دانشگاه و عدم تداخل با شرح وظایف مصوب.

ماده ۲. وظایف اختصاصی در حیطه برنامه ریزی درسی :

۱. سیاست گذاری (سیاست گذاری، گام اول از چرخه برنامه ریزی است و برنامه ریزان قبل از آن که اجرا و ارزیابی یک فرآیند را به طور اثر بخش طراحی کنند، باید بررسی پویا از چگونگی تنظیم سیاست ها به عمل آورند. سیاست، تصمیم گروهی یا انفرادی آشکار یا غیر آشکاری است که مجموعه ای رهنمودها برای هدایت تصمیمات آینده، شروع یا کند نمودن یک اقدام، یا راهنمایی اجرایی در مورد تصمیمات قبلی را فراهم می کند.) در حوزه برنامه ریزی درسی، روش های یادگیری و آموزش مبتنی بر جامعه (سیاست های تدوین شده باید مبتنی بر نیازهای آموزشی، پاسخگویی اجتماعی، در راستای اسناد بالادستی و سیاست های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.)
۲. طراحی نظام مدیریت برنامه های درسی (نیازسنجی، پیامدهای یادگیری، سازماندهی محتوا، استراتژی ها و روش های یاددهی یادگیری، طرح دوره و طرح درس، ارزشیابی و ...) برای برنامه های در حال اجرا (پایه بالینی) و برنامه های مبتنی بر جامعه و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه

۳. همکاری در تدوین شیوه های اجرای صحیح فرایند مدیریت برنامه درسی و نظارت بر به کارگیری آن در عرصه های مختلف آموزشی شامل کلاس های نظری، عرصه های بالینی آزمایشگاهی، مرکز مهارت های بالینی و مرکز آموزش مجازی (با توجه به ساختار دانشگاه)
۴. پایش و نظارت بر اجرای صحیح شیوه نامه های مدیریت برنامه ریزی درسی توسط دفاتر توسعه و ارائه بازخورد
۵. همکاری برای ارتقای کیفیت آموزش های ارائه شده در کلیه عرصه های آموزش (اعم از کلاس های نظری، عرصه های بالینی، مرکز مهارت بالینی، آموزش های ارائه شده در مرکز آموزش مجازی، آموزش مداوم و ...)
۶. کارشناسی، ارائه مشاوره و مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه های درسی
۷. مشاوره و همکاری برای تدوین برنامه و راه اندازی رشته های جدید و بین رشته ای
۸. همکاری در تدوین و نظارت بر به کارگیری شیوه نامه های استفاده از روش های یادگیری فعال در کلیه عرصه های آموزش

ماده ۳. وظایف اختصاصی در حیطه توانمندسازی:

۱. طراحی نظام جامع توانمندسازی آموزشی (نیازسنجی، طراحی، آماده سازی و اجرا برای کلیه ذینفعان و ارزشیابی آن برای تعیین میزان اثر بخشی برنامه) رده های مختلف اعضای هیات علمی و مدرسین غیر هیات علمی و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه
۲. طراحی شیوه نامه اجرایی برنامه توانمندسازی آموزشی شامل نیازسنجی، برنامه ریزی و اجرای دوره برای رده های مختلف اعضای هیات علمی و مدرسین غیر هیات علمی
۳. برنامه ریزی، طراحی و اجرای دوره های توانمندسازی مدیران حوزه آموزش
۴. همکاری با مرکز آموزش های ضمن خدمت کارکنان برای طراحی دوره های توانمندسازی آموزشی کارکنان غیر هیات علمی
۵. مشارکت و همکاری در اجرای دوره های توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دستیاران تازه وارد
۶. ارائه مشاوره های آموزشی به اعضای هیات علمی
۷. تربیت مدرسین توانمند برای ارائه آموزش در دوره های توانمندسازی
۸. انتشار رسانه های مرتبط با آموزش پزشکی (خبرنامه، بولتن، پمفلت، بروشور و ...)

ماده ۴. وظایف اختصاصی در حیطه سنجش و ارزیابی دانشجو:

۱. طراحی نظام جامع ارزیابی دانشجو (اصول و اهداف انواع ارزیابی، ابزارهای ارزیابی، تحلیل آزمون ها (کمی، کیفی)، روش تعیین حد نصاب قبولی، ارائه بازخورد، برنامه زمانبندی، امنیت آزمون، مکانیسم های جبران مردودی، ملاحظات اخلاقی و ...) در کلیه عرصه های آموزشی (نظری، بالینی و آموزش مبتنی بر جامعه)

۲. ارائه مشاوره به دفتر توسعه برای تدوین شیوه نامه اجرایی ارزیابی دانشجو
۳. ارائه مشاوره و همکاری با دفتر توسعه در طراحی ابزارهای ارزشیابی نوین مانند پورتفولیو و لاگ بوک
۴. نظارت و ارائه بازخورد به دفتر توسعه برای اجرای نظام ارزیابی دانشجو (پایه سازی شیوه نامه اجرایی) و ارتقای مستمر و حمایت از کارکرد درست نظام ارزیابی

ماده ۵. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی استاد:

۱. سیاستگذاری در رابطه با ارزشیابی استاد و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه
۲. طراحی شیوه نامه اجرایی نظام جامع ارزشیابی استاد (تعیین منابع مناسب اطلاعات، تعیین روش های جمع آوری اطلاعات، طراحی فرم ها، پروتکل ها و معیارهای اندازه گیری، تعیین وزن اجزا، ...)
۳. پیشنهاد نحوه استفاده از نتایج ارزشیابی استاد در ترفیع و ارتقای اعضای هیأت علمی
۴. مشاوره و همکاری در اجرای نظام جامع ارزشیابی استاد

ماده ۶. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی برنامه :

۱. سیاستگذاری در رابطه با ارزشیابی برنامه و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه
۲. طراحی نظام جامع ارزشیابی برنامه های آموزشی (اهداف و مفاهیم، رویکردهای ارزشیابی، سوالات ، معیارها و شاخص های ارزشیابی، اجزای اجرایی ارزشیابی، مفاهیم اخلاقی، ...)
۳. ارائه مشاوره در زمینه ارزشیابی برنامه های آموزشی، چگونگی اجرا و نظارت بر اجرای آن
۴. اجرای فرآیند اعتباربخشی مراکز مطالعات
۵. همکاری و مشاوره در اجرای اعتباربخشی (برنامه ای، موسسه ای و بیمارستانی)

ماده ۷. وظایف اختصاصی در حیطه پژوهش در آموزش، دانش پژوهی و طرح های نوآورانه آموزشی:

۱. سیاستگذاری در حیطه پژوهش در آموزش، دانش پژوهی و طرح های نوآورانه آموزشی
۲. تدوین شیوه نامه برای طرح های توسعه ای، فعالیت های نوآورانه آموزشی، دانش پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش و اجرای آن
۳. اجرای شیوه نامه کشوری (ابلاغی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) ارزشیابی فعالیت های نوآورانه آموزشی
۴. برگزاری جشنواره شهید مطهری دانشگاهی
۵. بسترسازی برای شرکت اعضای هیأت علمی در جشنواره شهید مطهری دانشگاهی و کشوری

تبصره ۱. در دانشگاه هایی که مرکز تحقیقات آموزش پزشکی دارند، طرح های پژوهش در آموزش می تواند در این مرکز مدیریت شود.

ماده ۸. وظایف اختصاصی در حیطه آموزش های مبتنی بر جامعه و پاسخگو:

۱. استقرار ساختار آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو منطبق با شیوه نامه کشوری
۲. همکاری در استقرار و توسعه برنامه های آموزشی مبتنی بر جامعه و پاسخگو
۳. توسعه و حمایت از تحقیقات در زمینه آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو
۴. توانمندسازی اعضای هیأت علمی و دانشجویان در زمینه آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو
۵. طراحی و ارائه نظام ارزشیابی و پایش آموزش های مبتنی بر جامعه و پاسخگو

ماده ۹. وظایف اختصاصی در حیطه فعالیت های دانشجویی:

۱. استقرار ساختار کمیته های توسعه آموزش دانشجویی منطبق با اساسنامه کشوری (ابلاغی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)
۲. راه اندازی، حمایت و نظارت بر کمیته دانشجویی توسعه آموزش دانشگاه و دانشکده ها
۳. توانمندسازی آموزشی اعضای کمیته دانشجویی توسعه آموزش
۴. نظارت، ارائه مشاوره و تسهیل فعالیت های دفتر استعداد درخشان (با توجه به ساختار دانشگاه)

بخش دوم، شرح وظایف دفاتر توسعه آموزش در دانشکده ها و بیمارستان ها

ماده ۱. وظایف کلی و ارتباطات سازمانی

۱. طراحی و تدوین ساختار سازمانی عملیاتی مورد نیاز برای تحقق شرح وظایف و پیشنهاد تعداد و مشخصات اعضای هیأت علمی همکار و کارشناسان تمام وقت به معاون آموزشی دانشکده/ بیمارستان
۲. تعریف و راه اندازی واحدهای عملیاتی مرتبط با شرح وظایف (مانند آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو، ارزشیابی و سایر)
۳. تدوین برنامه عملیاتی منطبق بر شرح وظایف مصوب و ارائه آن برای تصویب در شورای آموزشی دانشکده/ بیمارستان به صورت سالانه
۴. تدوین شیوه نامه تعامل، همکاری و ارتباطات دفتر با مرکز مهارت های بالینی دانشکده / بیمارستان در صورت وجود
۵. شرکت مسئول دفتر در جلسات شورای آموزشی دانشکده / بیمارستان با حق رای به عنوان عضو دائم
۶. شرکت مسئول دفتر در جلسات شورای پژوهشی دانشکده/ بیمارستان (به صورت ترجیحی)

۷. ارائه گزارش عملکرد به معاونت آموزشی دانشکده / بیمارستان به صورت دوره ای
۸. ارائه گزارش عملکرد به مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه به صورت دوره ای
۹. اجرای اقدامات خارج از شرح وظایف در صورت تصویب در شورای دانشکده و عدم تداخل با شرح وظایف مصوب

ماده ۲. وظایف اختصاصی در حیطه برنامه ریزی درسی:

۱. همکاری با مرکز مطالعات در طراحی نظام مدیریت برنامه های درسی برای برنامه های در حال اجرا
۲. تدوین شیوه نامه های مدیریت برنامه ریزی درسی (روش های یاددهی یادگیری، سازماندهی محتوا، استراتژی های آموزشی، تدوین طرح دوره و طرح درس در کلیه عرصه های آموزشی، ارزشیابی و ...) و پایش و نظارت بر اجرا
۳. همکاری برای ارتقای کیفیت آموزش های ارائه شده در کلیه عرصه های آموزش (اعم از مرکز مهارت بالینی، آموزش های ارائه شده در مرکز آموزش مجازی، آموزش مداوم و ...)
۴. ارائه مشاوره و مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه های درسی
۵. نظارت بر به کارگیری شیوه نامه های استفاده از روش های یادگیری فعال در عرصه های آموزشی مرتبط

ماده ۳. وظایف اختصاصی در حیطه توانمندسازی:

۱. همکاری با مرکز مطالعات برای طراحی شیوه نامه اجرای برنامه توانمندسازی آموزشی شامل نیازسنجی، برنامه ریزی و اجرای دوره برای رده های مختلف اعضای هیأت علمی و مدرسین غیر هیأت علمی
۲. همکاری با مرکز مطالعات برای اجرای برنامه های توانمندسازی آموزشی برای رده های مختلف اعضای هیأت علمی و مدرسین غیر هیأت علمی
۳. ارائه مشاوره های آموزشی به اعضای هیأت علمی
۴. انتشار رسانه های مرتبط با آموزش پزشکی

ماده ۴. وظایف اختصاصی در حیطه سنجش و ارزیابی دانشجو:

۱. تدوین و اجرای شیوه نامه اجرایی ارزیابی دانشجو
۲. مشاوره و مشارکت در طراحی ابزارهای ارزشیابی نوین مانند پورتفولیو و لاگ بوک
۳. همکاری با مرکز مطالعات در نظارت و ارائه بازخورد بر پیاده سازی شیوه نامه اجرایی ارزیابی دانشجو

ماده ۵. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی استاد:

۱. اجرای نظام جامع ارزشیابی استاد
۲. نظارت و پیگیری تأثیر اجرای ارزشیابی استاد بر ارتقای عملکرد آموزشی

ماده ۶. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی برنامه:

۱. همکاری در طراحی نظام جامع ارزشیابی برنامه های آموزشی
۲. ارائه مشاوره در زمینه ارزشیابی برنامه های آموزشی، چگونگی اجرا و نظارت بر اجرای آن
۳. همکاری و مشاوره در اجرای اعتباربخشی (برنامه ای، موسسه ای و بیمارستانی)

ماده ۷. وظایف اختصاصی در حیطه پژوهش در آموزش، دانش پژوهی و طرح های نوآورانه آموزشی:

۱. همکاری با مرکز مطالعات در تدوین شیوه نامه برای طرح های توسعه ای، فعالیت های نوآورانه آموزشی، دانش پژوهشی آموزشی و پژوهش در آموزش
۲. همکاری با مرکز مطالعات در بسترسازی برای شرکت اعضای هیأت علمی در جشنواره شهید مطهری دانشگاهی و کشوری

ماده ۸. وظایف اختصاصی در حیطه آموزش های مبتنی بر جامعه و پاسخگو:

۱. همکاری در استقرار و توسعه برنامه های آموزشی مبتنی بر جامعه و پاسخگو
۲. توانمندسازی اعضای هیأت علمی و دانشجویان در زمینه آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو
۳. همکاری با مرکز مطالعات در طراحی و اجرای نظام ارزشیابی و پایش آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو

ماده ۹. وظایف اختصاصی در حیطه فعالیت های دانشجویی:

۱. راه اندازی، حمایت و نظارت بر کمیته دانشجویی توسعه آموزش دانشکده
۲. همکاری با مرکز مطالعات در توانمندسازی آموزشی اعضای کمیته دانشجویی توسعه آموزش دانشکده
۳. همکاری و تسهیل فعالیت های دفتر استعداد درخشان

این مجموعه شرح وظایف در دوبرخس، ۱۸ ماده و یک تبصره در شهریورماه ۱۴۰۱ در معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین و تصویب شده و از زمان ابلاغ لازم الاجرا است.